

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in po-
pisati, sicer se jih ne pri-
jema. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
65 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
lice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1.,
Učiteljska tiskarna.

Interesi v Orijentu se križajo.

Po mirovni pogodbi v Sevresu je bil obljubljen jugozahodni del Male Azije Grkom. Grki so poslali svojo vojsko tja, toda uspehov nimajo. Dvomljivo je celo, če bo mogla grška vojska zasedeti priznano ozemlje ali ne. Grkom se je uprl musliman Kemal paša, ki s pomočjo ruskih boljševikov preganja Orke s precejšnjim uspehom, tako, da se je začela zahodna Evropa, zlasti Anglija, bati, da Kemalisti prepode Orke in zasedejo tudi Carigrad ter morski ožini Bospor in Dardanele. Ententa je Turčijo razdelila ter skuša še danes pospeševati ustanovitve čim več držav na ozemlju prejšnjega turškega cesarstva. V Palestini se naseljujejo Židi, Arabija postane samostojna. Mezopotamija dobi svojega vladarja, Egipt je popolnoma v angleški oblasti.

Ta projekt Franciji že od nekdaj ni ugal. Francija ima namreč precej gospodarskih interesov v bivši Turčiji, Anglija pa v Indiji, kjer ima svojo veliko in najbogatejšo kolonijo. Ruski boljševiki podpirajo Kemaliste, ker se hočejo z njimi približati bogati angleški koloniji Indiji ter pričeti tam svoje delo na škodo Anglije. Anglija je sicer zagrozila Rusiji, da ne sklene z njo gospodarske pogodbe, če ne opusti rovarstva proti Angliji na azijski strani. Seveda ta grožnja za Rusijo ni velikega pomena, če se ji na jugu posreči prodreti angleški kordon in vpustiti tam trgovino z Azijo, ki daleč odtehta evropsko Anglijo.

Da bi Anglija preprečila ta načrt, nagiba, da intervenira v Grško-turški vojni. Zakaj pa Sredozemskem morju vodi najbližja pot v bogato Indijo, Egipt in Sueški prekop ima Anglija že v posesti. Pot je torej dovolj zavarovana. Preti pa nevarnost

od Carigrada sem. Kemal paša je sicer obljubil, da ne zavzame Carigrada, toda takim obljubam ni verovati, ker bi njegova zaveznica Rusija gotovo ne odnehala, čim se ji nudi prilika, da odpre ožini Bospor in Dardanele za svojo pot v Sredozemsko morje, po katerem izvažajo Angleži indijske naravne zaklade v svojo domovino in bogate sami sebe z njimi.

Anglija izgubi v tem primeru, če se v Carigradu naseli gospodar, ki se čuti močnega in ki odpre pot skozi navedeni ožini, varnost glede svoje važne poti v Indijo, vrhovega pa se s tem odpre ruski trgovini južna Evropa, severna Afrika in zahodni del Azije, kar bi silno škodovalo angleškemu gospodarstvu. Tega se Anglija boji; zato pa prigrvarja svojim zaveznikom, da intervenirajo. Francija sluti namen Anglije, zato je malo vneta za to akcijo, dočim se balkanske države vabi k sodelovanju, med katerimi se nahaja tudi Jugoslavija.

Iz vsega je razvidno, da gre tu za imperijalistično politiko, od katere bi imela Anglija vse, druge države in države pa bi doprinesle k žrtve. Anglija se hoče zabarikadirati okoli in okoli državici in morjem, tako da se dolgo ne pride nihče v njeno bogato Indijo. Interese vseh drugih držav Anglija ne upošteva, dočim se druge države britko pritožujejo nad požrešnostjo Anglije, ki hoče s svojim nastopanjem osigurati le svoj imperij. Načrt se Angliji zaenkrat posreči najbrže, toda Anglija se mora vendarle zavedati, da ji preti nevarnost vzhoda po rumenem plemenu in od severa po Rusiji. Ta usoda čaka Anglijo prej ali slej; Balkan je ne bo rešil.

Za dobro sodstvo.

Govor s. dr. Koruna na 51. sešanku Ustavotvorne Skupštine ob priliki specialne debate o ustavi.

Gospodje poslanci! Dobro sodstvo je eden glavnih temeljev vsake države, dobro sodstvo pa ne samo v tem znižu, da imej država dobre zakone, ampak da bodi sodstvo tudi v sodnotvornem pogledu in pa v pogledu osebne kvalifikacije sodnikov na taki višini, da uživa zaupanje celega naroda in da je vsaka razredna justica izključena.

Različna je bila sodna uprava v zemljah, ki so se ujediniše v naši novi državi in tudi sodstvo v teh posameznih zemljah je bilo na razni višini. Dočim so nekateri kraji, v prvi vrsti tisti, ki so spadali pod avstrijsko polovico bivše monarhije, imeli prilično dobro sodstvo, so imeli zopet drugi kraji, posebno tisti, ki so pripadali pod orški del monarhije, dalje Bosna in Hercegovina dosti slabše sodstvo. Pa čeprav je sodstvo v Avstriji bilo prilično dobro, vendar še zdavnaj ni bilo tako, kakor bi si ga bili želeli. Posebno v kazenskem pravosodju se je večkrat čutilo, da uprava ni bila brez vpliva na razsojanje v tistih kazenskih slučajih, v katerih so bili prizadeti politični interesi vlade ali pa vladajočih kast in klik.

Moramo se iz napak, ki smo jih videli v pretečenih dobah, zlasti kar se tiče sodne uprave in pravosodja, učiti. Mislim, da bo tudi srbski del naroda, ki je živel v kraljevini Srbiji, priznal, da njegovo pravosodje, ako tudi je bilo prilično dobro, vendar ni bilo tako, kakor ste si ga želeli.

Klici: »Bilo je dobro!«

Dr. Korun: Ne poznam natanko razmer, ampak samo rečem: močje je bilo tudi pri Vas v Vaši sodni upravi, v Vašem pravosodju marsikaj, glede česar želite, da se v bodoče popravi.

Klici: »Ne!«

Dr. Korun: Ozirajoč se pri se stvari določil ustave, ki govore o sodstvu, na zahtevo, da bodi sodna uprava in pravosodje na višku, da uživa zaupanje celega naroda, vseh razredov in slojev v državi, se mi zdi, da oddelek IX., ako je tudi v tistih določbah, kolikor jih ima, prilično dober, vendar ni dovolj popoln. Res je sicer, da zamore zakonodavni parlament v zakon o sodni organizaciji, v zakonu o kazenskem postopanju, o postopanju v zasebnopravnih sporih in zasebnopravnih poslih donesti veliko odredb, ki so jih različni člani tega visokega čim predlagali, a jih je večina ustavnega odbora zavrgla, vendar pa smatramo iz važnih razlogov za potrebno, da se vsaj del njih vnese že v ustavo. Večina se je postavila na preozkorsko stališče. V razmerah, v katerih živimo, je naša zahteva globoko utemeljena, ker se z njeno izpolnitvijo onemogoči, da pride kaka poznejša morda bolj reakcionarna skupščina, nego je sedanjaa, iz gre preko teh utemeljenih predlogov na dnevni red. Zato je naša zahteva, da se IX. oddelek razširi z nekaterimi potrebnimi določbami, potrebna.

Na podstavi določb kakor so v načrtu v IX. oddelku in deloma tudi v VIII. oddelku, kjer je govor o državnem svetu, ne vidim izvedene ločitve sodstva in uprave tako, kakor bi bilo želeli, kakor je to potreba in kakor odgovarja modernim zahtevam. IX. oddelek ustave ne govori nikjer o upravnem sodstvu, ampak: dali ste določbo, ki čverci o upravnem sodstvu, v VIII. oddelku. To je zgrešeno. Kajti državni svet, kakor je zamišljen v VIII. oddelku, figurira kot najvišji upravni sodni

dvor, zato bi določbe glede državnega sveta spadale na vsak način v IX. oddelek. S tem pa, da ste jih stavili v VIII. oddelek, ste pravzaprav že poudarili to, kar mislim, da je v bistvu stvar, da je kljub temu državni svet, da je vrhovno upravno sodišče vendar tudi institucija, ki opravlja čisto upravne posle, ki je torej upravna oblast in sodišče obenem.

Bilo bi torej edino pravilno, da vstavite v IX. oddelek določbe o upravnih sodiščih, ki naj obstoje poleg rednih sodišč za reševanje kazenskih in zasebnopravnih zadev.

Kakor poprej omenjeno, združuje kompetenca državnega sveta v sebi sodne in upravne posle. Kazalo bi zato tvoriti dve instituciji, izmed katerih bi ena vršila tiste sodne posle, ki so odredeni, da jih vrši državni svet, na drugi strani pa zopet druga institucija, ki bi vršila one upravne posle, ki so predkazani po § 103 ustavnega načrta tudi državnemu svetu.

Po mojem mnenju je tudi potrebno, da se takoj v ustavi v glavnih konturah določi, kako naj bo sodstvo po instancah razdeljeno. Glede rednega sodstva je to donekle izvršeno. Toda glede upravnega sodstva smo si pa popolnoma na nejasnem, kako bo organizirano. Ravno upravno sodstvo pa je tisto, ki smo ga dosedaj pogrešali, katerega pomanjkanje nam je ustvarilo nezno, nezdružene razmere, ustvarilo nam upravni kaos in katerega naloga v bodočih letih bo, da vzpostavi zaupanje v objektivnost in pravičnost upravni oblasti. Ustavni načrt bi bil moral torej posvetiti upravnemu sodstvu več pozornosti.

Kar se tiče civilnega in kazenskega sodstva, je razvidno iz načrta, da so zamišljene tri instance, katerih pobilžna kompetenčna ureditev je naravno pridržana zakonu. Želeli bi pa glede prve instance določiti, da zamorejo ta sodišča biti tudi »potujoča«.

Tozadevno je bil stavljen predlog od strani socialno demokratskega in zemljoradniškega kluba. In dobro bi bilo, ako bi ga bili sprejeli. V nekaterih drugih državah že poznajo take institucije, ki so se obnele tudi z ozirom na potrebo varčevanja in cenosti sodne uprave.

Misliti mi pa da okoliščina, da je večina ustavnega odbora zavrnila tiste predloge, ki so merili na to, da se v ustavi izreče, da se porota zadržava. V srbski ustavi od leta 1903 je izrecno rečeno, da se porota zadrži. Če je večina ustavnega odbora stala na stališču, da je ta določba v ustavi nepotrebna, sem si sicer tega svest, da s tem še ni končno rešeno, da se bo porota odpravila, oziroma da se ne bo uvedla, tam kjer ne postoji. Bojim se pa opravičeno, da bodo tisti glasovi, ki so iz principielnih ali pa kakšnih drugih vzrokov nasprotni poroti, morda imeli ugoden teren v zakonodajni skupščini in onemogočili poroto.

Gospodje poslanci! Gotovo je, da se v mnogoterih posameznih slučajih, ki jih poznam iz sodne prakse, porota ni obnesla, da so se zgodile napake, ki bi se pri poklenih senatnih ne bile zgodile. Ampak vse te posamezne napake ne govore proti instituciji porote. Zakonodavalec se bo iz teh slučajev moral učiti in v zakonu predvideti določbe, ki osigurajo dobro funkcioniranje porote. Princip porote — sodnikov iz naroda — je treba na vsak način pridržati.

Želel bi ustavne določbe, da se porota pridrži, tudi iz tega razloga, ker bi bila obenem ustavotvorcu dana prilika določiti, kdo zamore postati porotnik. Institucija porote, kakor smo jo poznali v Avstriji, je postala deloma diskreditirana baš

vsled načina svoje sestave, ker je bila sestavljena popolnoma z vidika razrednih interesov posedujočega razreda. Cenzus, ki velja še sedaj pri nas za porotnike, in pa okolnost, da se ženske niso mogle izbirati za porotnike, sta doprinesla, oziroma pomagala doprinesiti temu, da institucija porote ni bila na tisti višini, kakor bi morala biti.

Naša zahteva je nadalje, da se v ustavi izreče, da se vsa druga sodišča — razum upravnih in rednih — kolikor jih obstoji v državi in v kolikor vrše državne sodne funkcije, ukinejo. Naš ustavni načrt pa je v svojem XI. oddelku pridržal vojaška sodišča. Ustvaril je tudi čeprav ne morda novo institucijo, pa vendar izjemo od drugega s tem, da je v tretjem odstavku 109. člena določil, da sodijo muslimanom v redbinskih in nasledstvenih zadevah šerijatski sodniki.

Gospodje poslanci! Če ste kupili nekaj muslimanskih glasov zato, da zamorete izglasovati ustavo, in če ste plačali to politično podkupnino v gotovem nprcu, tedaj to donekle razumem, dasiravno obsojam. Da ste pa plačali kupnino tudi v tako srednjeveški valuti, kakor ste storili s tem, da ste predrl princip ki ste ga določili v svojem II. delu ustave, da naj veljajo isti zakoni enako za vse državljane, tedaj pa je to sramota, taka sramota, da mora obliiti rdečica vsakogar, naj je jurist ali nejurist, če to čuje in če pomisli, da se je moglo v 20. veku kaj takega zgoditi. Če bodo jutri prišli naši tovariši s skrajne desnice in zahtevali, da se da duhovnim sodiščem pravico sežirati krivoverce, bo v principu njihova zahteva ravnotako utemeljena koncesija ki ste jo dali muslimanom. (Odebravanje.)

Kako točno je — žalibog — bilo, kar je rekel zadnjič nekdo govorec o imenu naše države. Mož je rekel, da se naša država ne bi smela imenovati kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, ampak, da bi se morala imenovati »kraljevina Muslimanov, Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Kajti te klopji (govornik pokaže na sedeže, kjer sede poslanci Jugoslovanskega muslimanskega kluba) so tiste, ki danes dikirajo večini ustavo in večina mora to delati, kar Muslimani hočejo.

Ta določba (tretji stavek v 109. členu) je ena najgrših in najsrabotnejših, kar jih je v ustavnem načrtu. Žal mi je, da so Muslimani hoteli to vprašanje rešiti na tak način in da so prišli s tako zahtevo. S tem so pokazali samo da so reakcionarci, o čemer pa sicer misem nikdar dvomiti.

V ustavi pa bi bilo treba tudi ukiniti duhovna sodišča, ki imajo jurisdikcijo v nekih Livš kraljevine Srbije v zakonskih zadevah. Mislim, gospodje, da homo tozadevno moral iti pri bodči zakonodaji preko tega, kar je svojčas bilo in kar je bilo razumljivo za državo, ki je priznavala eno vero kot svojo državno vero in ki je bila versko enotna.

Zahteve vseh strank, ki zastopajo gospodarsko in socialno šibkejšje v tej zbornici, so šle za tem, da naj bo sodstvo brezplačno. V zvezi s tem se je zahtevalo tudi, naj se porožavi advokatura in notariat v tistih krajih, v katerih slednji še postojijo kot posebna institucija. Mislim, da so te zahteve opravičene. Pri nam, kakor je sodstvo po celi državi urejeno, je tisti siromak, ki išče pravice ali pa se brani pred paragrafi kazenskega zakona, v jako neugodnem položaju zaradi tega, ker je pravna obramba in iskanje pravice silno drago. Podržavljenje notariata bi bilo po mojem mnenju jako lahko izvedljivo že zaradi tega, ker kraljevina Srbija notariata ne pozna in vrše v Srbiji sodišča večji del tistih poslov, ki jih vrše pri nas notariji,

in mislim, da jih vrše z isto akurateso kakor naši notariji. Tudi podržavljenje advokature bi po mojem mnenju ne pomenilo poslabšanja, kajti tisti, ki so brez sredstev in imajo s sodišči posla, so že itak danes navezani na nekako državno advokaturu s tem, da se jim daje v pokrajinah bivše Avstrije zastopstvo revnih. Vendar pa morem reči, sam sem advokat in lahko to presojam, da to zastopstvo navadno ni polnovredno. (Koniec prih.)

Politične vesti.

+ Bolgarska je zaveznike naprosila, naj jo za tri leta oproste plačanja vojne odškodnine.

+ Nemški komunisti na severnem Češkoslovaškem so sklenili, da ustavijo delo, ker vlada noče izpustiti zaprtih komunistov. Stavka je obenem simpatičnega značaja za stavko bančnih uradnikov.

+ Sodisce za kaznovanje vojnih krivcev, v Lipskem je oprostil obtoženega generala Stengerja, obsodilo pa je komandanta Krusisa na 2 letno prisilno delo radi raznih ubojstev, ki jih je zagrešil iz nepazljivosti.

+ Kongres poljske socialno demokratske stranke je sprejel sklep, ki se izreka za izstop iz druge internacionale.

+ Angleška komunistična stranka je ponovno prosila tajištvo Labour Partije za sprejem v njene vrste.

+ Stare čenče. Kot nekaj posebnega prinašajo te dni komunistični listi vest o nastopu komisarja Zinovjeva na kongresu moskovske internacionale. Zinovjev je pogreval stare fraze o »rumeni« amsterdamski internacionali, katero treba na vsak način razrežiti in ravnati »rdeča« moskovska strokovna zveza je v to poklicana, da jo spravi s sveta. Eden glavnih grehov Amsterdama je neki ta, da je popolnoma burzazem in se zavzema za »socialpatriote«, to so lastnosti, ki jih Moskva ne šteje med svoje. Dokaz? Zinovjev ne podaja dokazov, pač pa mi lahko postrežemo njegovim otrokom s par besedami: Amsterdamska zveza šteje danes krog 30 milijonov organiziranih članov — delavcev. S to silno armado je bila v stanu, da izvede vsako delavsko gibanje k zmagi, če ne k tej, pa vsaj k dobrih uspehom. Moskovska internacionala ima po besedah samega Zinovjeva le 17 milijonov. (2) članov; dosedaj se nismo silili o kakem zmagovitem uspehu »rdečih« strokovnih zvez. Slišali pa smo tisočkrat o strašnih bedi, v katero so komunistični frazerji pahili: zapeljano delavstvo in ne samo to. To je vzrok, da se proletariat vrača v stari tip premišljene razredne boja. Ta proletariata ne daje danes prav nič več na obrekovanje, pogrete fraze in omejenost raznih Zinovjevov. Bomo videli, če bo to vračanje spravilo komunistične prenapetosti ob njihovo veliko pozo in do pozitivnega dela!

+ Buharin in Lenin. Na zaključni seji moskovskega kongresa je govoril tudi Buharin, voditelj protileninove nepopustljive komunistične stranke. Buharinov govor je vzbudil veliko pozornost, ker kaže, da se tudi on želi — blizati Leninovim načelom. »Dokler kriza v srednji Evropi ne privede do poloma kapitalističnega režima — je rekel Buharin — se bomo nahajali v zgodovinski dobi, v kateri bodo naše zmage po večavale težkoče naše obnovitve. Mi smo odrezani od proletariata srednje Evrope in smo vsled tega prisiljeni graditi naše socialno gospodarstvo od pritiskom meščanskih slojev. Tukaj tiči največja težava za nas. Odreči se moramo mnogo zalozog postranskega značaja. Tudi ruska gospodarska revolucija bo morala ubrati vjugasto pot z mnogimi ovinki. Moramo vse upoštevati in razumeti.«

+ Cicerin je sovjetskega zastopnika v Rimu Vorovskega pooblastil, da sklene z Italijo trgovski dogovor.

+ Trgovinski dogovor med Rusijo in Poljsko so podpisali v Bukarešti.

+ Kitajsko-nemško mirovno pogodbo so podpisali v Peking.

+ V Meksiku je general Murguira »organiziral« revolucijsko gibanje vseh opozicijskih strank proti sedanji vladi. Amerikanka je v Tampico poslala več vojnihi ladi, da »obvaruje svoje koristi«.

Sodrug! Ali se nahaja »NAPREJ« v vseh javnih lokalih, v katere zahajate?

Telegrami.

RADNIČKI DOM IN TISKARNA V ROKAH CENTRUMAŠEV.

LDU, Beograd, 9. julija. Policija je včeraj in predvčeršnjim predala Radnički dom, knjižarno in tiskarno Tunovićevo gospodoma Dragiši Lapčeviću in Dragoslavu Jovanoviću.

BOLGARIJA NEVTRALNA V TURŠKO-GRŠKEM SPORU.

LDU, London, 10. julija. »Daily Telegraph« od 8. t. m. objavlja uradni dementi bolgarske vlade, ki zavira trditve diplomatskega dopisnika tega lista in zatrjuje, da so to samo insinacije, ki hočejo diskreditirati Bolgarijo. Bolgarska vlada je sklenila varovati nevtralnost v turško-grškem sporu. Netočno je, da je Bolgarija poslala delegacijo v Angoro. Bolgarska vlada je nameravala poslati delegacijo v Rusijo, da olajša stališče bolgarskih državljanov, toda zaradi teh insinacij je svojo namero opustila. Vlada je strogo nevtralna napram dogodkom na bližnjem vzhodu.

FRANCIJA IN GORNJA ŠLEZIJA.

LDU, Nauen, 10. julija. Po konferenci, ki jo je imel z zastopniki gblastev in voditelji strank iz Gornje Šlezije, je državni kancelar dr. Wirth govoril pred zbrano množico in dejal, da so sankcije proti Nemčiji največja brezmiselnost, ki se je do sedaj pojavila v Evropi. Nato se je pečal z Gornjo Šlezijo in rekel, da se Nemčija ne namerava polastiti te zemlje s silo, kakor e to hotel storiti Korfanty, ampak s poštenim delom. Korfanty in zavezniška komisija sta dokazala, da sta nesposobna upravljati nemško ozemlje. Ob splošnem odobravanju je zahteval v imenu pravice, da bi smeli po svoji volji živeti na tej lastni zemlji. Dr. Wirth je dejal, da razume, da so Poljaki pijani zmage, toda ne more razumeti, kako so mogli veliki narodi predati Gornjo Šlezijo vstajem in zločinom na milost in nemilost. Državni kancelar je hvalil junaške italijanske vojake, ki so padli v borbi za načela evropske pravice, kakor tudi Angleže, ki so varovali deželo propasti. Državna vlada je napravila vse potrebno, da ostane usoda Gornje Šlezije v rokah njenega prebivalstva. Francozi delajo velike težave. Francoski poslanik Laurent je grozil z vojno, ako bi Nemčija poslala državno brambo v Gornjo Šlezijo. Državni kancelar je končno izjavil v imenu Nemčije, da bo napravil vse korake, ki so potrebni, da se razmere v Gornji Šleziji uredijo ter je pozval navzočne, naj delajo v tem zmislu.

LDU, Nauen, 10. julija. Angleški zastopnik v medzavezniški komisiji je dospel v glavni stan Korfantijev in zahteval, da se njegov generalni štab takoj umakne do črte, ki jo predvideva sporazum. Korfantij je to zahtevu odklonil, na kar je angleški zastopnik zahteval, naj medzavezniška komisija o tem odloči. Pri tej priliki so se Francozi zopet postavili na stališče Korfantija in francoski zastopnik je opozarjal na kvarne posledice, ki utesnejo nastati, ako se Korfantij odstrani s silo.

BOJI V ORIENTU.

Carigrad, 9. jul. Pogajanja med angleškimi delegati in kemalisti so se prekinila, ker so pokoli kemalistov pretirali.

Angora, 9. jul. Oфициalni turški komunikati z dne 6. t. m. javlja, da so Turki napadli Grke južno od Sandburna in jih pogladi raz. Grki so imeli težke izgube. V odseku Izmid pritiskajo Turki za Grki, ki se umikajo proti zapadu.

London, 9. jul. Reuterjev urad poroča, da so Grki v Traciji, pričakuje kemalistov na Carigrad zbrali divizijo. Ako izostane napad bo ta divizija na razpolago poveljniku zavezniških čet generalu Harringtonu.

KEMAL IN ANGLEŠKA.

London, 9. jul. Mustafa Kemal paša je pozval angleškega vrhovnega komisarja v Carigradu, generala Harringtona, naj se udeleži konference. Temu sestanku se pripisuje velika važnost. Smatra se, da ta po-

ziv dokazuje, da je angorska vlada pripravljena za sporazum z zavezniški. Vrhovni komisarja Italije in Francije v Carigradu bosta obveščena o izidu sestanka, da čimprej o tem poročata svojim vladam.

PREMIJER MED LONDONOM IN IRSKO.

Dublin, 9. jul. Ko je veliki župan objavil proglas premirja na Irskem pred mestno hišo čakaloč množici, je začelo ljudstvo radostno vzklikati in prepevati domoljubne pesmi. Ko se je pojavil Devalera je doseglo navdušenje višek. Množica ga je pozdravljala in drvela k njegovemu vozu. Ko se je pokazal vrhovni poveljnik na Irskem, je bilo čuti deloma prilazne, deloma odporne vzklike.

AMERIKA ZA IZPREMEMBO VERSAILLEŠKE POGODBE.

Pariz, Dopsnik lista »New York Times« v Washingtonu poroča: Hughes je Hardinga že predložil načrt izpremembe versailleske pogodbe. Kakor javlja »New York Herald«, menj Hughes, da bo senat z dvotretjinsko večino sprejel pogodbo, v čije sedenji obliki se da prvotna sestava komaj spoznati. Prvi trije deli o zvezi narodov, o mejah Nemčije in o političnem statusu Evrope so popolnoma izpuščeni. Četrty del vsebuje več pridrzkov, tako glede suverenosti Francije v Maroku in Anglije v Egiptu. Nadalje niso sprejete določbe o Santungu. Deli V-X so prejeti z neznatnimi izpremembami. Pri reparacijah je sprejeta tudi določba, da bi bila Amerika zastopana v reparaciji. Tudi XI, in XII, del sta v načrtu: gotovi pridrži zabranjuje vmešavanje Zedinjenih držav v evropsko politiko. XIII, dela ni v načrtu, dočim sta XIV, in XV, sprejeta skoraj neizpremenjena.

Nadaljni potek preiskave.

LDU, Beograd, 9. (ZNU.) Po zastipanju novih prič je preiskovalna oblast razprila nove in važne stvari, ki kompromitirajo doslej neznane osebe. K temu je največ pripomogel zaprti Mojzes. Ta preprosti sobni slikar je o atentatu in o pripravah zanj več, kakor bi kdo mislil na prvi pogled. Po njegovih izpovedih je preiskovalna dognala, da je bil glavni in največji propagator revolucije poslanec Kovačević z delavcem Stejčkom. Ta dva sta takoj po aretaciji komunistov leta 1920, začela javno govoriti, da je potreba čimprej razdreti sedanji družabni red. On je predlagal, da naj se v Novem Sadu osnuje teroristični komite z mnogimi odooseki. Kakor hitro je bil ta predlog sprejet, so ga jeli tudi udeleževati. — Aretirani Polinkas, ki je s Csakijem zakopal bombe na svojem posestvu, izpove, da ničesar ni vedel o pripravah za atentat. Pri tej izpovedi je tudi vztrajal, ko so ga konfrontirali s Stejčkom. Mojzes pa trdi, da je bil Polinkas član terorističnega pododseka. — Po izpovedih drugih prič je ugotovljeno, da so bili, kakor je pokazala že predpreiskava, teroristični komiteji osnovani tudi v Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani in v Skoplju. Tudi v Nišu in Kragujevcu so pripravljali njih ustanovitve. Preiskava se bavi sedaj s tem, da bi dobila pojasnila o delovanju teh komitejev. Danes so v Novem Sadu aretirali več oseb, ki so v zvezi z atentatom. Pri preiskavi so zopet našli nekoliko pušk in bomb. Jutri bo preiskovalna oblast predložila v potrditev sodišču zahtevo izročitve novih oseb.

Dnevne vesti.

Te dni bodo v Beogradu podpisali ukaz o pomnoženju vojnih beguncev.

Zadnji dan igralskega kongresa v Ljubljani je bila sprejeta resolucija, ki zahteva: 1. da se mora gnotni položaj igralcev urediti z zakonom. 2. Do končne ureditve gnotnega položaja se ne sme vpokojiti noben član. 3. Minimalna plača mora znašati 3000 K. Resolucija se bavi dalje z angažiranjem inozemskih igralcev in zahteva, da se ti ne smejo angažirati z boljšimi plačami kakor domačini. Zahteva se dalje izboljšanje gnotnega položaja, oziroma subvencija članom novosadskega in mariborskega gledališča.

Matura na celjski kr. drž. gimnaziji, ki se je pričela 4. t. m. je končala 6. t. m. z izredno lepim uspehom. Vseh 27 maturantov je maturo prestalo, devet (torej ena tretjina) z odličnim uspehom. Čestitamo mladini in zavodu na lepem uspehu!

Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. V šolskem letu 1920—21 je vstopilo 132 gojencev in gojenk ter 1 hospitalnika.

Od teh je ostalo na zavodu do konca šolskega leta 44 gojencev. 77 gojenk in 1 hospitalnika. Dobilo jih je prvi red z odliko 28, prvi red 74, ponavljalni izpit 9, drugi red 9 in tretji red 1. Hospitalnika ni bila klasificirana. Po narodnosti je bilo 116 Slovencev, 5 Nemcev in 1 Rusinja. Poučevalo je 6 internih in 9 pomožnih učnih moči. Zavod je obsegal pripravljalni razred, prvi deški, prvi dekliški, drugi mešani in drugi dekliški, tedaj pet razredov.

Prireditve pošne nabiralnice Vrh Pvetli Treh Kraljev poštnemu uradu Rovte. Pošta nabiralnica Vrh Svetih Treh Kraljev s popisnimi kraji Hleven vrh, Hlevišče, Izgorje, Lavrovec in Vrh se s 1. avgustom t. l. izloči iz okolišnega poštnega urada Žiri in prideli poštnemu uradu Rovte, politični okr. Logatec. Nabiralnica bo imela vsak ponedeljek, sredo in soboto s peško pošto zvezo s poštnim uradom Rovte. — Imenik poštinih uradov naj se primerno popravi.

Zopetna otvoritev pošne nabiralnice Razbor. Dne 15. julija 1921 se zopet odpravi v Razboru (občina Loka pri Zidanem mostu) poštna nabiralnica z uradnim nazivom Razbor. Nabiralnica spada v okraj poštnega urada Loka pri Zidanem m., kateremu je tudi podrejena. Zvezo bo imela po trikrat na teden, in sicer ob torkih, četrtyh in sobotah po slu pošne nabiralnice Razbor s prejšnjim poštanim uradom. V okolišnih nabiralnicah spadajo tile kraji in selišca: Razbor, Lisce, Okroglice, Polje, Cirje, Pogorica, Kriz, Podvine, Poljana, Dongar, Jelša, Zdole Orhovec, Predole, Zarke, Cagrac, Sele in Sv. Jošt.

Uvedba selske službe pri poštnem uradu Sv. Jakob v Slov. Goricah. Z 10. julijem t. l. se pri poštnem uradu Sv. Jakob v Slov. Goricah zopet uvede dostavljanje poštinih pošilk po selskem pismonošju v tele kraje: I. okraj: Zgornji Sentačobski dol, Zgornje Hlapje, Počenik, Sambert, Ploderšnica (Stauderger in občinski urad) in Spodnje Hlapje. II. okraj: Slatenek, Flekuš, Kušenik, Spodnji Sentačobski dol, Ritiše, Počica in Ploderšnica. Dostavljalo se bo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtyk in soboto.

Mariborska stanovniška komisija je bila 6. t. m. razpuščena v smislu nove stanovniške navedbe. Ustanovi se mesto nje poseten državni urad s stalno nameščenim vodjo.

Zdravstveni odsek v Ljubljani razpisuje v Uradnem listu mesto okrožnega zdravnika v Št. Vidu nad Ljubljano in 2 mestni računski praktikantov pri zdravstvenem odseku.

Čiščenje in očiščenje v Beogradu. Beogradska mestna uprava je z ozirom na poslednje dogodke pričela izganjati iz mesta vse one osebe, ki so se priselile po 1. januarju 1919 in ki nimajo posebnega dovoljenja, da bivaajo v Beogradu. Včeraj so samo v enem mestnem delu izsiedili 190 oseb, ki niso imele pravice bivanja v Beogradu.

Kongres odvjetnikov. V Beogradu se bo vršilo meseca avgusta zborovanje odvjetnikov iz vse države, na katerem se bo razprajalo o načrtu novega zakona o odvjetnikih.

Brat ubil brata. Dne 29. maja so bili nešli v Vipavščici mrtvo truplo. Utopljenec oz. umorjenec je bil nekdanji Makarovič, doma blizu Kanala. Dognali so, da ga je ubil lastni brat Avgust radi denarja. Njegov brat je zločin pripoznal in se nahaja v zaporu okraj. Vipavskega sodišča.

Gospodarstvo.

— Finančni minister je odstopil od nameravanega zemljiškega davka za 150%.

— Uporaba investicijskega posojila. Minister za promet je izdelal načrt, po katerem se bodo vršila investicijska dela s pomočjo dovoljenih 2 milijard kron. Dela so razdeljena v 4 skupine in sicer: popravila obstoječih prog in izboljšanje proge Zagreb — Beograd — Caribrod — Djevdjelija; trasiranje novih in dovršenje začelih prog, zveza in popravila pristanišč in potrebna centralna prometne uprave. V te svrhe je določeno 1780 milijonov kron, ostalo pa se bo porabilo za izboljšanje cest.

— Meso za našo vojsko v Beogradu. 1. t. m. se je vršila v ministrstvu za vojno in mornarico licitacija za nabavo mesa za našo vojsko po Srbiji in Macedoniji. V Beogradu bodo mesarji dobavljali vojski goveje meso I. vrste po 13.20 K, po drugih krajih Srbije in Macedonije pa po 12 K. Te cene pač niso visoke!

— V Prilepskem v srbskem čačanskem okrožju so odkrili velik premogovnik črne gremoza s plastmi do 15 cm.

— Zeleni grah v Beogradu. V Beogradu stane kilogram zelenega graha 80 K. S to ceno je draginja dosegla višek če pom-

slimo, da stane 1 kg zrnate kave iz Brazilije 72 K.

— Gospodarski položaj Nemčije. V nemškem državnem zboru je državni kancelar dr. Wirth dne 6. julija govoril o predstojenčih finančnih reformi. Državni kancelar je med drugim povedal: Redno gospodarstvo izkazuje 48.5 milijard izdatkov, medtem 35.8 milijard za prave državne potrebe. Izredno gospodarstvo izkazuje 59 milijard, medtem 26.6 milijard za izvedbo mirovne pogodbe. Obnove, katere mora Nemčija izvršiti, se cenijo na 3.3 milijarde zlatih mark. Stroški zasedbe še niso plačani. Dalje je državni kancelar omenjal, da je treba kriti stroške kontribucije s tekočimi dohodki. V to svrhu bo treba zvišati davke. Končno je državni kancelar pozval zbornice, naj ustvari predpogoje za izvedbo finančne reforme.

— Francoski državni proračun. Finančni minister Doumer je predložil zbornici proračun za leto 1922. Ta proračun se razlikuje od prejšnjih v tem, da odpade izredni proračun, ki je doslej predvideval posebnostavko za vojne izdatke. Polagoma se dohodki spravljajo v ravnotežje z izdatki, ne da bi bilo za primanjkljaj treba naleteti posojilo. Izdatki znašajo (v milijonih frankov) 25.496 proti 26.499 leta 1921, dohodki pa 25.514.

— Železniški promet z Madžarsko. Dne 10. t. m. se odpravi železniška zveza med Beogradom in Budimpešto. Vozil bo brzovlak, ki je bil dosedaj v prometu med Budimpešto in Subotico.

Kulturni vestnik.

Zonisti (skupina mladih hrvaških umetnikov, ki se zbira okrog zagrebskega »Zenita« pod vodstvom pesnika L. Micla) so zdali svoj manifest. Iz njega bi bilo očitno, da je zanimiv jugoslovanska umetniška struja, visoko nad vsemi dosedanjimi strujami in sploh najvišje, kar se je moglo poroditi v mladih glavah temperamentnih revolucionarjev. Dosti je lepih besed, priznati pa moramo, da nismo razumeli, kaj ti mladi, drugače simpatični ljudje pravzaprav hočejo. Morda si bo eden ali drugi naš bralec ta manifest nabavil (v založništvu »Zenita«, Zagreb za 3 din.) in nas počul.

»Ljubljanskega Zvona« 7. številka je zšla s sledečo zelo raznovrstno vsebino: M. Jarc: Tihe pesmi. — St. Kosovel: Idilica. Dr. Iv. Prijatelj: Duševni profili naših preporoditeljev (dalje). — C. G.: Se ena Murnova. — C. Golar: Cerkovnik in sveta Barbara. — M. Pretnar: V hiši. — Prof. dr. R. Nahtigal: Matija Murko. — J. Glaser: Misl pred spanjem. — M. Pugelj: Uboga deklica. — St. Kosovel: Na razpotju. — A. O.: Fata morgana. — M. Kmetova: Arabeska. — Književna poročila. Dr. A. Šerko: dr. Fr. Veber: Uvod v Filozofijo (konec). — Kronika: Fr. Albrecht: Drama. — Deutsch südslavische Gesellschaft. — Nove knjige. »Ljubljanski Zvon« velja celoletno 180 K, posamezne številke se dobivajo po 18 K.

Sport.

Markacije SPD treba čimprej obnoviti in korenito popraviti. V ta namen se je osnoval markacijski odsek pri osrednjem odboru SPD, ki vabi tem potom tudi druge resne, za planinsko stvar vnete in izkušene člane na sodelovanje. Sestanek v svrhu dogovora in ugotovitve tozadevnega programa se vrši v četrtyk t. j. dne 14. t. m. ob 6 uri zvečer v Planinski sobi SPD (prostor dr. Tomiškega, Kralja Petra trg št. 2) in vabimo vse, ki se za stvar zanimajo, da se ga sigurno udeležijo.

Izšla je 27. številka Sporta združena z 28. številko in prinaša razen krasnih slik sledečo vsebino: Mladina k sportu, Moštvo francoske federacije v Ljubljani, Napačna metoda, Francoski profesionalci, Pravila Jugoslovanskega koturaškega saveza in Dirkalni pravilnik Jugoslov. koturaškega saveza. Razen tega tudi razne novice o sportnem gibanju po svetu. Ker je podvojena številka stane 6 K.

Bled, V zadnjih časih se je počelo zdravilišče oživljati. Vse življenje se osredotočuje v krasnem zdraviliškem parku, kjer igra stalna zdraviliška godba dnevno od 5—7 ure popoldne. Tu se zabava elegantni svet iz različnih dežel in držav. Vreme je lepo, voda topla. Med tujci vlada letos veliko zadovoljstvo, ker so se nastavile solidne cene, ki so pod uradno kontrolo. Izključeni so slučaj, da bi posamezniki samovoljno dvignili cene, ker so povsod izoobešeni uradno vidirani cenovniki. Zdraviliška taksa je znižana letos na višino, ki je nima do sedaj nobeno zdravilišče. Na sezonskem sporedu so umetniški koncerti, veliki plesi, reuni, tekme, regate in beneške

noči. Razširjena vest, da je Bled prenapolnjen, ne odgovarja resnici. Na Bledu je tujcem še dovolj prostora na razpolago.

Po svetu.

— Brezposelnost v Italiji. Iz uradno objavljenih statistik je razvidno, da je znašalo število brezposelnih v Milanu dne 1. julija 21.588, dne 1. maja 8.218 in 1. junija 14.349.

— V Oberlinu v državi Ohio so ustanovili stolico, za slavistiko. V Oberlinu je namreč mnogo Čehov, Jugoslovancev in drugih slovanskih narodov.

— Smrtne nezgode v industriji. Preko 22.000 ljudi umre vsako leto v Združenih državah vsled industrijskih nezgod, glasom statistike U. S. Department of Labor. Od vsakih 10.000 zaposlenih ameriških delavcev je tekom leta 1918, bilo po sedem jih ubitih na delu. Skupno število smrtnih nezgod na delu je znašalo v tem letu 45 od sto, torej malone polovico, ameriških vojakov, ki so bili ubiti tekom svetovne vojne. Izmed vseh industrij je bil odstotek smrtnih nezgod največji v premogovnikih in kovinskih rudnikih, kjer za vsakih 10.000 zaposlenih je bilo ubitih po 33 ljudi. V samih premogovnikih je bilo leta 1918, ubitih 2.590 ljudi. Tekom minulih sedmih let so bili ubiti po štirje ljudje za vsak milijon ton izkopane premoga, kakor je razvidno iz podatkov od U. S. Bureau of Mines. Tekom l. 1918 je ena četrtna delavcev, zaposlenih v kovinskih rudnikih, dobila kako poškodbo na delu. Železnice in poštne karte zaposlujejo približno dva milijona oseb v Združenih državah. Od vsakih 10.000 zaposlenih jih je bilo ubitih 19 na delu. Dasi je število smrtnih nezgod manjše kot v preteklih letih, je bilo vendar tekom l. 1918, ubitih 3.500 ljudi, zaposlenih na železnicah in poštinih karah. Računa se, da poleg smrtnih nezgod je tekom leta 1919, ponekod na delu za večjimi ali majšimi poškodbami 3.400.000 ljudi, to je povprečno 11.006 za dan. Tekom tega leta je bilo vsled industrijskih nezgod 680.000 ljudi onesposobljenih za delo za dobo preko štirih tednov.

Razpisuje se mesto bančnega ravnatelja ali pod-ravnatelja ter književodje

pri novo ustanovljeni »Zadružni banki d. d. v Ljubljani« (Aleksandrova cesta).

Ponudbe s pogoji naj se vložijo do 30. julija pri odvjetniku dr. D. Majaronu, ki daje tudi ustna pojasnila.

Upravni svet.

Hiša na prodaj v Beogradu.

Moderna hiša, ki se sedaj dovršuje, s 5 stanovanji po 3, 4 in 5 sob in drugimi pritlikinami, z elektr. razsvetljavo, telefonom, parketom v vseh sobah, kopalnicami itd. se proda. Hiša se nahaja v najbolj zdravem kraju — v račaru in 20 let davka prosta. Kupec se more takoj useliti in mora položiti v gotovini tretjino celo vrednosti. Pogoji in cena pri Aleks. R. Pavloviću, Beograd, Jakšićeva ulica 15. Telefon 3-33.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUŽA Z OREJENO ZAVEZO

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Nakupovalna zadruga

F. Z. Z. O. Z.

poroča vsem cenj. odjemalcem in interesom, da se je preselila iz dosedanjih prostorov Aleksandrova cesta 5 na Dunajsko cesto 33, BALKAN.

Izdajatelj: Ivan Milnar.

Sveže telečje meso za pečenko

po 18 K za 1 kilogram

se prodaja vsak dan dopoldne na Predovičevi in Smoljanovi stojnici v Šolskem drevoredu. Popoldne pa v skladišču na Mesarski cesti št. 4 pri mestni klavnici.

I. SANDRIN LJUBLJANA.

Velika zaloga vsakovrstnega

usnja kož, podplatov, gonilnih jermenov in koksna

na debelo.

MESTNI TRG 6.

Dva spretna krojaška pomočnika za Hrvaško se iščeta. Popolna oskrba in stanovanje. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe na Ant. Stimac, krojač, Cvetković, Jastrebarsko, Hrv.

20 delavcev

na dobro domačo hrano po prav nizki ceni sprejemem s 1. avgustom. Naslov v upravi »Naprej«.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.